«AI and Action Research»: ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ ЖӘНЕ ІС-ӘРЕКЕТТЕГІ ЗЕРТТЕУ АРҚЫЛЫ МҰҒАЛІМНІҢ КӘСІБИ ДАМУЫ

ҚАЗІРГІ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІ БҰРЫНҒЫДАН ӨЗГЕШЕ ҚАРҚЫНМЕН ӨЗГЕРІП КЕЛЕДІ. ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТІНІҢ (ARTIFICIAL INTELLIGENCE) ДАМУЫ, БІЛІМ БЕРУДІ ЦИФРЛАНДЫРУ ЖӘНЕ ЕҢБЕК НАРЫҒЫНДАҒЫ ЖАҢА ТАЛАПТАР ПЕДАГОГТІҢ КӘСІБИ РӨЛІНЕ ЖАҢАША КӨЗҚАРАС ҚАЛЫПТАСТЫРУДА. БҮГІНГІ МҰҒАЛІМ –ТЕК БІЛІМ БЕРУШІ ҒАНА ЕМЕС, ОЛ ЗЕРТТЕУШІ, ӨЗГЕРІСТЕРДІ БАСҚАРУШЫ, ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ТИІМДІ ПАЙДАЛАНУШЫ ЖӘНЕ ОҚУШЫНЫҢ ЖАН-ЖАҚТЫ ДАМУЫНА ЖАҒДАЙ ЖАСАЙТЫН КӨШБАСШЫ.

Қазақстан Республикасында білім сапасын арттыруға бағытталған реформалар да дәл осы міндеттерді жүзеге асыруға бағытталған. Сондықтан халықаралық тәжірибені зерделеу және оны отандық білім беру жүйесіне бейімдеу – уақыт талабы.

Осы тұрғыдан алғанда, «AI and Action Research» халықаралық жобасының маңызы ерекше. Бұл жоба Маңғыстау облысының ағылшын тілі пәні мұғалімдерінің кәсіби құзыреттілігін арттыруға, педагогтердің зерттеушілі мәдениетін қалыптастыруға және білім беру үдерісінде жасанды интеллект мүмкіндіктерін тиімді пайдалануға бағытталған.

Жоба аясындағы кәсіби дамыту курсы Қазақстандағы АҚШ Елшілігінің демеушілігімен, ARELTA – «Ақмола облысының ағылшын тілі мұғалімдерінің қауымдастығы» қоғамдық бірлестігінің және «Astana Bilim Academy» ұйымының ұйымдастыруымен өткізілді. Жоба жетекшісі – ARELTA президенті Айнагүл Исмағұлова, ғылыми-әдістемелік жетекшісі – Елена Моисеева. Курсты «Yessenov university» шетел филологиясы ғылымдарының магистрі, аға оқытушы Феруза Дальмуханова жүргізді.

Жобаның мазмұны Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігінің білім беру жүйесін дамытуға бағытталған стратегиялық басымдықтарымен толық үндеседі. Оның негізгі мақсаты ағылшын тілі мұғалімдерін заманауи талаптарға сай инновациялық әрі қолайлы білім беру ортасын қалыптастыруға қажетті практикалық құралдармен қамтамасыз ету. Курс барысында қатысушылар іс-әрекеттегі зерттеу (Action Research) әдіснамасын меңгеріп, жасанды интеллект құралдарын сабақ жоспарлау, оқытуды дараландыру және оқу үдерісін жетілдіру бағытында тиімді пайдаланудың заманауи тәсілдерін үйренді. Сонымен қатар оқушылардың функционалдық сауаттылығын, сыни ойлауын және зерттеушілік дағдыларын дамытуға арналған Project-Based Learning (PBL) технологиясын тәжірибеде қолдану жолдары қарастырылды.

Жобаның ең құнды ерекшеліктерінің бірі – оның американдық педагогикалық тәжірибеге негізделуі. Әлемдік білім беру кеңістігінде кеңінен қолданылатын іс-әрекеттегі зерттеу (Action Research) тәсілі мұғалімге өз тәжірибесін ғылыми тұрғыдан талдауға мүмкіндік береді. Бұл әдіс педагогтің күнделікті тәжірибесіндегі нақты мәселені анықтап, өзгерістерді жоспарлап, оны тәжірибеде сынақтан өткізіп, нәтижесін саралап, кейінгі жұмысты жетілдіруге негізделген үздіксіз кәсіби даму циклі болып саналады.

Менің ойымша, қазіргі қазақстандық мектептер үшін дәл осы зерттеушілік мәдениетті қалыптастыру аса маңызды. Өйткені кәсіби дамудың шынайы нәтижесі тек семинарлар мен сертификаттардың санымен өлшенбейді. Нағыз кәсіби даму мұғалімнің өз тәжірибесіне сыни көзқараспен қарап, деректерге сүйене отырып шешім қабылдауынан басталады.

Жоба аясында ерекше назар аударылған тағы бір маңызды бағыт – Generative AI технологияларын білім беру үдерісінде тиімді қолдану болды. Бүгінде жасанды интеллект мұғалімнің күнделікті жұмысын жеңілдететін қуатты құралға айналып келеді. Сабақ жоспарын әзірлеу, сараланған тапсырмалар құрастыру, бағалау критерийлерін дайындау, оқу материалдарын бейімдеу, жедел кері байланыс ұйымдастыру сияқты көптеген жұмыстарды AI көмегімен әлдеқайда тиімді орындауға болады. Дегенмен курс барысында ерекше айтылған маңызды қағида – жасанды интеллект мұғалімді алмастыру үшін емес, оның кәсіби әлеуетін арттыру үшін қолданылуы тиіс.

Сонымен қатар жобада Project-Based Learning (PBL) технологиясының мүмкіндіктері жан-жақты қарастырылды. Жобалық оқыту оқушылардың дайын білімді жаттауына емес, мәселені зерттеп, талдап, ақпаратты саралап, нақты өнім жасауына негізделеді. Бұл тәсіл олардың функционалдық сауаттылығын дамытып қана қоймай, шығармашылық ойлауын, коммуникациялық қабілеттерін және топпен жұмыс істеу мәдениетін қалыптастырады. Сондықтан бүгінгі мектеп үшін жобалық оқыту – жай ғана әдіс емес, білім сапасын арттырудың маңызды тетіктерінің бірі.

Бұл халықаралық жобаға қатысу мен үшін кәсіби дамудың жаңа кезеңіне жол ашты. Әсіресе мектеп директорының бейіндік оқыту және ғылыми-әдістемелік жұмыстар жөніндегі орынбасары ретінде алған тәжірибемді мектептің әдістемелік қызметіне енгізудің маңызын терең түсіндім. Алдағы уақытта мұғалімдердің іс-әрекеттегі зерттеу жүргізу мәдениетін қалыптастыру, жасанды интеллект құралдарын педагогикалық тәжірибеде тиімді пайдалану, кәсіби оқыту қауымдастықтарының жұмысын жандандыру және халықаралық тәжірибені тарату бағытындағы жұмыстарды жүйелі түрде жалғастыруды көздеп отырмын.

Бүгінгі таңда мектептің табысы оның материалдық-техникалық базасымен ғана емес, педагогтердің кәсіби әлеуетімен өлшенеді. Өзгерістерге бейімделе алатын, үздіксіз білім алатын, ғылыми тұрғыдан ойлайтын және цифрлық технологияларды саналы түрде қолданатын мұғалім ғана заманауи мектептің дамуына нақты үлес қоса алады.

Ұлт ұстазы Ахмет Байтұрсынұлы: «Мұғалім қандай болса, мектебі һәм сондай болмақшы» деген болатын. Бұл сөздің мәні бүгін бұрынғыдан да тереңдей түсті. Өйткені жасанды интеллект дәуірінде білімнің сапасын технология емес, сол технологияны оқушының игілігіне тиімді пайдалана алатын кәсіби мұғалім айқындайды.

Сондықтан «AI and Action Research» сияқты халықаралық жобалар – жекелеген мұғалімдердің ғана емес, жалпы қазақстандық білім беру жүйесінің кәсіби жаңғыруына қызмет ететін маңызды бастамалардың бірі. Осындай жобалар арқылы педагогтердің зерттеушілік мәдениеті қалыптасып, инновациялық тәжірибе кеңінен таралып, еліміздің білім беру жүйесінің халықаралық білім кеңістігіндегі бәсекеге қабілеттілігі арта түсетініне сенім мол.

Мадина ШАЛАНОВА,
№34 жалпы білім беретін мектептің директорының бейіндік оқыту және ғылыми-әдістемелік жұмыстар жөніндегі орынбасары, ағылшын тілі пәнінің мұғалімі.

№329

Dunga Operating GmbH филиалы
ҚР ЭК 96-бабының талаптарына сәйкес мына жобалар бойынша ашық жиналыс нысанында

Қоғамдық тыңдаулар өткізеді: DGA-68V, DGA-63V, DGA-57V ұңғымаларын жайластыру. Дүңга кен орны, Маңғыстау облысы», «ОЖП-тен КМЕТ-ге дейінгі экспорттық мұнай құбырын жаңғырту. Дунга кен орны. Маңғыстау облысы». ППМ.

Қоғамдық тыңдауларды өткізу күні, уақыты және орны: 2026 жылғы 18 тамыз сағат 11:30-да Маңғыстау облысы, Түпкараған ауданы, Сайын Шапағатов ауылы, Мәдениет үйі ғимараты, 2026 жылғы 18 тамыз сағат 15:30-да Маңғыстау облысы, Мұнайлы ауданы, «Баянды ауылы әкімінің аппараты» ММ, Мәдениет үйі ғимараты

Географиялық координаттары: Ұңғыма координаттары: DGA-68V N 44° 04' 46.4436" E 50° 58' 04.0450" DGA-63V N 44° 05' 26.7465" E 51° 06' 25.8248" DGA-57V N 44° 03' 03.2234" E 51° 09' 06.4994"

Құрылыс салынып жатқан нысанның (мұнай құбырының) координаттары: бағыттың басталуы 44° 03' 13.93" N, 51° 03' 20.76" E; бағыттың соңы 44° 03' 22.48" N, 51° 16' 32.09" E.

Онлайн қосылымға сілтеме: https://us06web.zoom.us/j/83318897868?pwd=fqyrZPjSaDcD3ytEEWXbCdeDbxkBdD.1

Конференциялық чатқа сілтеме: https://us06web.zoom.us/launch/jc/83318897868

Конференция идентификаторы: 833 1889 7868

Кіру коды: 326591

https://us06web.zoom.us/j/86515749295?pwd=GTgY6rufvXVobA4lidj7zyvjHQubBu.1

Конференциялық чатқа сілтеме: https://us06web.zoom.us/launch/jc/86515749295

Конференция идентификаторы: 865 1574 9295

Кіру коды: 561725

Бастамашы: «Dunga Operating GmbH» филиалы, Маңғыстау облысы, Ақтау қаласы, 12 шағын аудан, 79/1- ғимарат, пошта индексі 130000, БСН: 000941000344, Эколог – Нұрбол Каленов, тел. 8 (702) 996 90 80

Жобаны әзірлеуші: «О.С. Герштанский атындағы Мұнай және газ жөніндегі ғылыми-зерттеу мен жобалау институты» АҚ, 8-ш/а, 38 «А» ғимарат, тел: +7 (7292) 600 208 (ішкі нөмір 634), 8-701-512-30-00. E-mail: mendg1@nipi.kz

Жергілікті атқарушы орган: «Маңғыстау облысының Табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы» ММ, жауапты тұлға Сабина Базарбай, эл. пошта: s.bazarbay@mangystau.gov.kz., тел.: +7 (778) 113-9897

Ескертулер мен ұсыныстар: https://ndbecology.gov.kz/ сайтында және s.bazarbay@mangystau.gov.kz электрондық поштасы арқылы қабылданады.

Жоба бойынша құжаттама https://ndbecology.gov.kz/ ақпараттық жүйесінде және https://www.gov.kz/memleket/entities/mangystau-eco/documents/ интернет-ресурсында орналастырылған.

№327

ХАБАРЛАНДЫРУ

«Маңғыстаумұнайгаз» АҚ «Қаламқас кен орнындая №3 ЖҚС және №5 БЖҚС реконструкциялау» жұмыс жобасына «қоршаған ортаны қорғау» бөлімі бойынша жария талқылау арқылы қоғамдық тыңдау өтетіндігін хабарлайды.

Қоғамдық талқылаулар 2026жылдың 21-27шілде аралығында https://ndbecology.gov.kz/ веб-сайтында өтеді. Онда ескертулер мен ұсыныстар қабылданады. Жобалық құжаттама пакеті https://ndbecology.gov.kz/ сайтында және https://www.gov.kz/memleket/entities/mangystau-eco/documents/ ЖАО интернет-ресурсында орналастырылады.

Бастамашы: «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ; ӨБ «Қаламқасмұнайгаз», БСН: 990140000483, Ақтау қ., 6-ш/а, 1-ғимарат, тел.: 87292212226.

Жобаны әзірлеуші: «СтройРекламПроект» ЖШС, Ақтөбе қ., Жамбыл к. 81, 87132908241.

№328

«СИТИК-Водная экология (Актау)» ЖШС келесі жобалар бойынша қоғамдық тыңдаулар өткізетінін хабарлайды: «Нормативті рұқсат етілген шығарындылар» «НРШ» жобасы; «Қалдықтарды басқару бағдарламасы», «Өндірістік экологиялық бақылау бағдарламасы», «Табиғатты қорғау іс-шараларының жоспары».

Учаскенің географиялық координаттары және әсер ету аумағының географиялық координаттары: 450070240 с.е. 510250490 ш.б.
Тыңдаулар 2026 жылғы 1 қыркүйек сағат 16:30-де өтеді.
¬Өткізу орны: Маңғыстау облысы, Түпқараған ауданы, Таушық ауылы, «Таушық ауылы әкім аппараты» ММ (акт залында)
Платформа ZOOM: https://us05web.zoom.us/j/84573143329?pwd=ldDaW3hZVhC1akb0EV1IDMbOtAIS27.1
Идентификатор конференции: 845 7314 3329
Код доступа: 9QNxPF
Тұтынушы: «СИТИК-Водная экология (Актау)» ЖШС (БСН:170940027255), +7(701)-506-72-71, marissenov_m@mail.ru
Жобаны әзірлеуші: «Рекорд Консалт» ЖШС, Ақтау қ. 17 шағын аудан, 20 үй, ғимарат 21, тел: 87014848005. БСН 100740003476

Құжаттама https://ndbecology.gov.kz порталында және https://www.gov.kz/memleket/entities/mangystau-eco/documents/ интернет-ресурста
Материалдарды сұратуға болатын электрондық пошта мекен-жайы және телефон нөмірі: eco_rk@mail.ru, 87014848005
Ескертулер мен ұсыныстар https://ndbecology.gov.kz, және электр. ЖАО мекенжайы s.bazarbay@mangystau.gov.kz сайтында қабылданады.

№329

ТАРИХҚА ҚЫЗМЕТ, ШӘКІРТКЕ ТАҒЫЛЫМ

ҰСТАЗ ЕҢБЕГІНІҢ ШЫНАЙЫ БАҒАСЫ – ШӘКІРТІНІҢ БІЛІМГЕ ҰМТЫЛЫСЫ МЕН ЕЛГЕ ҚЫЗМЕТ ЕТУГЕ ДЕГЕН ТАЛПЫНЫСЫ. ОСЫ ТҰРҒЫДАН АЛҒАНДА, Ш.ЕСЕНОВ АТЫНДАҒЫ КАСПИЙ ТЕХНОЛОГИЯЛАР ЖӘНЕ ИНЖИНИРИНГ УНИВЕРСИТЕТІНІҢ «ТАРИХ ЖӘНЕ ДӘСТҮРЛІ ӨНЕР» КАФЕДРАСЫНЫҢ АҒА ОҚЫТУШЫСЫ, ТАРИХ ҒЫЛЫМДАРЫ БОЙЫНША МАГИСТР СИДЕШОВА РОЗА АЗИМЕНҚЫЗЫНЫҢ ҒЫЛЫМИ-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТІ ӨНЕГЕЛІ ЕҢБЕКТІҢ ЖАРҚЫН ҮЛГІСІ. ОЛ БОЛАШАҚ ТАРИХШЫЛАРҒА САПАЛЫ БІЛІМ БЕРУМЕН ҚАТАР, ОЛАРДЫҢ ЗЕРТТЕУШІЛІК МӘДЕНИЕТІН ҚАЛЫПТАСТЫРУҒА, ТУҒАН ӨЛКЕНІҢ ТАРИХЫН ТЕРЕҢ ТАНУЫНА ЖӘНЕ КӘСІБИ ЖАУАПКЕРШІЛІГІН АРТТЫРУҒА ЖҮЙЕЛІ БАҒЫТ-БАҒДАР БЕРІП КЕЛЕДІ.

Роза Азименқызы күнделікті оқу үрдісін тәжірибелік ізденіспен ұштастырып, студенттерді тарихи деректерді салыстыруға, архив құжаттарын талдауға және ғылыми тұжырым жасауға баулиды. Өңір тарихын оқытуда жергілікті деректерді, музей қорлары мен тарихи ескерткіштерді тиімді пайдаланып, білім алушылардың Маңғыстаудың өткеніне деген қызығушылығын арттырады. Оның ғылыми зерттеулерінің негізгі арнасы да жаңа және қазіргі заман кезеңіндегі Маңғыстау тарихымен байланысты.

Ғалым Ресей Федерациясының мемлекеттік архивтеріндегі, Қазақстан Республикасының Ұлттық архивіндегі және Маңғыстау облысының мемлекеттік архивіндегі құжаттарды зерделеп, өңірдің қоғамдық-саяси және әлеуметтік-экономикалық дамуына қатысты деректерді ғылыми айналымға енгізуге үлес қосты. «XX ғасырдың 20 – 30 жылдарындағы Маңғыстаудың қоғамдық-саяси өмірі», «Маңғыстау тарихы», «Тарихи өлкетану», «Мұражайтану және ескерткіштерді қорғау» сияқты еңбектері студенттердің кәсіби даярлығына қызмет етіп келеді. 2022 жылы Түркияның Нийде қаласында өткен IX Түркі әлемі зерттеулерінің халықаралық симпозиумында қазақ жерінің аумақтық тұтастығына арналған баяндама ұсынып, отандық тарихи зерттеулерді халықаралық ғылыми ортада таныстырды. Баяндама шетелдік ғылыми ортада жоғары бағаланды.

Роза Азименқызының ұйымдастырушылық қабілеті ғылыми-ағартушылық және қоғамдық жобалардан да көрінеді. Оның жетекшілігімен Маңғыстау облыстық телеарнасымен бірлесіп «Руханият» циклі бойынша 12 деректі фильм түсірілді. Бұл жұмыс студенттерге тарихи дерекпен жұмыс істеу, сценарий әзірлеу және ғылыми мазмұнды көпшілікке түсінікті жеткізу тәжірибесін берді. Сонымен қатар ол саяси қуғын-сүргін құрбандарын толық ақтау жөніндегі өңірлік комиссияға қатысып, «Отызыншы жылдар ойраны» жинағының екінші томын әзірлеуге үлес қосты. Осы еңбегі үшін 2023 жылы Маңғыстау облысы әкімі Н.Ноғаевтың Алғыс грамотасына ие болды.

Ғылыми-педагогикалық және қоғамдық еңбегі Ш.Есенов университеті ректорының, Маңғыстау облысы әкімінің алғыс хаттарымен, Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Құрмет грамотасымен бағаланды. Сондай-ақ ол университеттің 45 жылдық мерейтойлық төсбелгісінің иегері. Бұл марапаттар ұстаздың білім беру, ғылым және жастар тәрбиесі саласындағы нәтижелі қызметінің айқын көрінісі.

Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университетінде 6В01601 – «Тарих» білім беру бағдарламасы бойынша студенттердің кәсіби және зерттеушілік даярлығын күшейтуге бағытталған жұмыстар жүргізілуде. Білім алушылар архив, музей және кітапхана қорларымен жұмыс істеп, өңір тарихына арналған ғылыми жобалар мен мәдени-ағартушылық іс-шараларға қатысады. Пәндердің сәйкестігі, жеке оқу жоспарлары, кредиттерді тану және шетелдегі оқу нәтижелерін бақылау жүйесі жолға қойылған. Бұл бағыт болашақ тарихшылардың халықаралық тәжірибе жинақтап, кәсіби көкжиегін кеңейтуіне мүмкіндік береді.

Осы жұмыстардың нәтижелі жүзеге асуына Роза Азименқызының үйлестірушілік қызметі елеулі үлес қосып отыр. Оның бастамашылдығы арқасында Түркия Республикасындағы Niğde Ömer Halisdemir University университетімен байланыс нығайып, «Тарих» білім беру бағдарламасының студенттері сыртқы академиялық ұтқырлыққа тұрақты қатыса бастады. Ол құжаттарды рәсімдеу, оқу жоспарларын сәйкестендіру, пәндерді өзара тану, студенттерге кеңес беру және олардың оқу нәтижелерін бақылау жұмыстарын жүйелі жүргізеді. 2023 – 2024 оқу жылынан басталған бағдарлама аясында 2025 – 2026 оқу жылының көктемгі семестрін қоса есептегенде білім алған және білім алып жатқан студенттердің жалпы саны 30-ға жетті. Ұстаздың табанды еңбегі өңір тарихын зерттеуге, университеттің халықаралық беделін арттыруға және білікті мамандар даярлауға қызмет етіп келеді.

Жалпы, осындай ұстаздардың арқасында ғана білім беру бағдарламалары қағаз жүзіндегі жобадан нақты нәтижеге айналады. Сидешова Роза Азименқызының еңбегі – бір адамның бастамасы қаншалықты үлкен өзгеріске жол аша алатынының, ал ұстаздық жанашырлық шекара танымайтынының айқын үлгісі.

Қамиева Гүлфарида Бағытжанқызы,
Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университетінің «Тарих және дәстүрлі өнер» кафедрасының аға оқытушысы, магистр

№317

РЕДАКЦИЯ ЖАРНАМА МАТЕРИАЛЫНЫҢ МАЗМҰНЫНА СТИЛІ МЕН ОРФОГРАФИЯСЫНА ЖАУАП БЕРМЕЙДІ. МАТЕРИАЛ ТҮПНҰСҚА КҮЙІНДЕ ЖАРИЯЛАНАДЫ.